

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **S., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou S., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti povinnej **C., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., **o vymoženie 21 752,74 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 5 Er 1409/2012, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2013 sp. zn. 18 CoE 38/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie proti výroku uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2013 sp. zn. 18 CoE 38/2013, ktorým bolo – v časti týkajúcej sa príslušenstva – potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 18. decembra 2012 č.k. 5 Er 1409/2012-16 **o d m i e t a**.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2013 sp. zn. 18 CoE 38/2013 **z r u š u j e** vo výroku, ktorým bolo

- a) v časti týkajúcej sa istiny potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 18. decembra 2012 č.k. 5 Er 1409/2012-16,
- b) rozhodnuté o trovách odvolacieho konania.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor požiadal exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov – ďalej len „Exekučný poriadok“) na základe notárskej zápisnice, ktorú spísala notárka JUDr. T. S. 9. júla 2008 pod sp. zn. N 271/2008, Nz 29348/2008, NCRIs 29052/2008 (ďalej len „označená notárska zápisnica“).

Okresný súd Bratislava I uznesením z 18. decembra 2012 č.k. 5 Er 1409/2012-16 predmetnú žiadosť súdneho exekútora zamietol. V odôvodnení citoval § 44 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku a konštatoval, že základným predpokladom spôsobilosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu je jej formálna a materiálna vykonateľnosť. Formálne náležitosti notárskej zápisnice vyplývajú zo zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) – ďalej len „Notársky poriadok“. Materiálnu vykonateľnosť notárskej zápisnice vymedzuje § 41 ods. 2 druhá veta Exekučného poriadku. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa označená notárska zápisnica nie je materiálne vykonateľný exekučný titul. Jej nedostatkom je nejasné a nedostatočné vymedzenie výšky pohľadávky oprávnenej, ako aj času a okolností jej splatnosti. Označená notárska zápisnica vymedzuje len právny dôvod vzniku pohľadávky oprávnenej (zmluvu o splátkovom úvere), neurčuje ale presnú výšku úrokovej sadzby, o ktorú má byť splátka istiny navýšená. Podmienky plnenia dlžníkom nie sú obsiahnuté v označenej notárskej zápisnici, ale v úverových podmienkach, ktoré ani netvoria jej súčasť. Nedostatkom je aj nepreskúmateľný spôsob vyjadrenia súhlasu povinného s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. Označenú zápisnicu možno považovať nanajvýš za uznanie dlhu (§ 558 Občianskeho zákonníka), nie však za vykonateľný exekučný titul.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Bratislave uznesením z 27. februára 2013 sp. zn. 18 CoE 38/2013 napadnuté uznesenie potvrdil; povinnej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Dodal, že notárska zápisnica ako exekučný titul musí spĺňať všetky zákonné požiadavky kladené na právny úkon (§ 34 Občianskeho zákonníka). V danom prípade nie je splnená požiadavka určitosti právneho úkonu obsiahnutého v označenej notárskej zápisnici (čo do výšky istiny a jej príslušenstva). Prílohou označenej notárskej zápisnice sú zmluva o splátkovom úvere a zmluva o ručení (obe z 9. júla 2008, teda z toho isté dňa, kedy bola spísaná predmetná zápisnica). V čase spísania označenej notárskej zápisnice nemohlo byť zrejmé, či existoval dlh, ktorého sa táto zápisnica týkala, či dôjde k splneniu odkladacích podmienok uvedených v bode 2.1. zmluvy o splátkovom úvere, ale napríklad tiež to, akú sumu bude povinný čerpať. V závere odôvodnenia potvrdzujúceho uznesenia odvolací súd poznamenal, že úkon, ktorý obsahuje označená notárska zápisnica,

nemožno považovať ani za platné uznanie dlhu. Rozhodnutie o trovách odôvodnil podľa ustanovení § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená dovolanie s odôvodnením, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V súvislosti s touto argumentáciou poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 168/2012 a v ňom vyslovený názor, že ak sa zamietne žiadosť súdneho exekútora o vykonanie exekúcie, hoci pre to neboli splnené zákonom stanovené podmienky, ide o odopretie práva na výkon vykonateľného rozhodnutia. Upriamila pozornosť tiež na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 204/2011, v zmysle ktorého odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Rovnako poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 198/2011 a vyslovila presvedčenie, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nie je riadne a vyčerpávajúco odôvodnené, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nových dôvodoch, ku ktorým sa súd prvého stupňa vôbec nevyjadroval. Prvostupňový aj odvolací súd označenú notársku zápisnicu nesprávne považovali za exekučný titul, ktorý nie je možné vykonať, i keď označená notárska zápisnica má všetky náležitosti v zmysle § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku. Súdov označenej notárskej zápisnici neopodstatnene vytkli absenciu toho, čo v nej bolo primerane vyjadrené. Dovolateľka osobitne namietla, že exekučný súd nie je oprávnený preskúmať hmotnoprávny základ notárskej zápisnice, ktorá je predložená ako exekučný titul, a môže sa zamerať len na splnenie jej formálnych a materiálnych náležitostí. Žiadala napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnuemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia

nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Oprávnená v dovolaní zastáva názor, že súdy jej odňali možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

1. Oprávnená tvrdí, že realizácia procesných oprávnení účastníčky exekučného konania jej bola znemožnená v dôsledku nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého uznesenia a nedostatkov jeho odôvodnenia.

Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia (len) za tzv. inú procesnú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom

judikáte naďalej plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Táto právna kvalifikácia uvedenej nesprávnosti vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011 a 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Ústavný súd v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 konštatoval, že najvyšší súd v súlade so svojou stabilnou „dovolacou“ judikatúrou náležite zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Postoj najvyššieho súdu v tejto otázke nesignalizuje arbitrárnosť či zjavnú neodôvodnenosť, a to hlavne s ohľadom na povahu dovolacieho konania ako mimoriadneho opravného konania, ktorým sa preskúmava právoplatné rozhodnutie a zasahuje sa ním do nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania.

Vzhľadom na to, že senát dovolacieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v tejto veci, sa riadi judikátom R 111/1998, nemusel by v zásade odôvodňovať, prečo sa od neho neodkláňa. So zreteľom na dovolaciu argumentáciu ale napriek tomu uvádza nasledovné:

1.1. I keď Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 ods. 1 O.s.p.) a právnou úpravou občianskeho súdneho konania dbá o to, aby rozhodnutie súdu bolo vecne správne a spravodlivé, predsa len nemôže zabezpečiť, že každé konanie bude v plnom rozsahu zodpovedať jeho ustanoveniam a že súdmi bude vždy

rozhodnuté iba správne. Možnosť dosiahnutia nápravy nesprávností, ku ktorým môže v praxi dôjsť, vytvára Občiansky súdny poriadok systémom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (odvolanie, návrh na obnovu konania, dovolanie, mimoriadne dovolanie).

Dovolací súd nespochybňuje, že nesprávnosťou rozhodnutia – finálneho produktu občianskeho súdneho konania – je aj jeho nepreskúmateľnosť. Pokiaľ sa súd dopustí tejto nesprávnosti a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodní, neodníma tým účastníkovi konania možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia. Účastník odvolacieho konania má v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné alebo arbitrárne, zachované procesné oprávnenie poukazovať na tieto nedostatky rozhodnutia a domáhať sa nápravy; účastník konania môže za podmienok stanovených v zákone podať dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok mu nebráni v dovolaní namietat všetky nesprávnosti postupu, rozhodovania a rozhodnutia odvolacieho súdu; ničím neobmedzuje jeho možnosť argumentovať aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležité odôvodnené, dôvody rozhodnutia nie sú dostatočne vysvetlené alebo sú vyjadrené nezrozumiteľne, prípadne sú neúplné, nepresvedčivé alebo nepodložené priebehom a výsledkami konania. Na druhej strane Občiansky súdny poriadok právnou úpravou dovolania a odvolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné a že dovolateľ bude v konaní pred najvyšším súdom úspešný. V dovolacom konaní totiž argumentácia dovolateľa takéhoto obsahu a takejto povahy naráža na Občianskym súdnym poriadkom stanovené obmedzenia práva na súdnu ochranu, ktoré vyplývajú z právnej úpravy prípustnosti dovolania (§ 236 a nasl. O.s.p.). Rámec, ktorý je vymedzený týmito obmedzeniami, nesmie dovolací súd prekročiť.

1.2. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 239 vymenúva znaky tých uznesení odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie procesne prípustné. Z právnej úpravy obsiahnutej v danom ustanovení je zrejmé, že zákonodarca v nej – zohľadňujúc mimoriadny charakter dovolania a možné dôsledky zrušenia rozhodnutia dovolacím súdom – vyjadril na jednej strane vôľu, aby určité uznesenia (výnimočne) napriek tomu, že už nadobudli právoplatnosť, mohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní (viď § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.). Na druhej strane tým ale zároveň vyjadril vôľu, aby iné uznesenia (než sú ním výslovne uvedené) nemohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní.

V preskúmvanej veci je dovolaním napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu. Občiansky súdny poriadok v § 239 z možnosti dovolacieho prieskumu vylučuje také potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky uvedené v tomto ustanovení. Keďže zákonodarca v tomto ustanovení vyjadril zámer, aby potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu nevedené v § 239 O.s.p. nebolo možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (i keby prípadne spočívalo na nesprávnej aplikácii alebo interpretácii zákona), bolo by nielen nelogické a v rozpore s výnimočnou povahou dovolania, ale aj z materiálneho hľadiska neakceptovateľné, pokiaľ by právnou úpravou obsiahnutou v § 237 písm. f/ O.s.p. vyjadril zároveň („súbežnú“) vôľu zabezpečiť účastníkovi konania možnosť dovolacieho prieskumu v prípade potvrdzujúceho uznesenia odvolacieho súdu nevedeného v § 239 O.s.p., ktoré možno (azda aj, prípadne alebo pravdepodobne) spočíva na úplne správnych záveroch, o ich správnosti sa ale nedá celkom presvedčiť a v dovolacom konaní ju nemožno do všetkých detailov preveriť, lebo odvolací súd svoje závery v odôvodnení potvrdzujúceho uznesenia nevyjadril spôsobom absolútne jasným, určitým, presvedčivým alebo relevantnú problematiku plne vyčerpávajúcim.

1.3. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne.

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z 21. júla 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z 11. februára 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom

prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z 23. júla 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z 18. januára 2007)]. Na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí treba preto hľadiť ako na výnimky z tejto zásady. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad.

Úspešné uplatnenie dovolania je podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je aj opodstatnené. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska vecnej správnosti v ňom zaujatých záverov; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok bez ďalšieho odmietnuť.

Pre opačný prístup dovolacieho súdu – (primárne) posúdenie rozhodnutia z hľadiska úplnosti alebo správnosti skutkových a právnych záverov a tiež výstižnosti ich vyjadrenia alebo precíznosti odôvodnenia a až z výsledku tohto posúdenia vyplývajúce následné (sekundárne) vyvodenie záveru o prípustnosti dovolania – nedáva Občiansky súdny poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení.

1.4. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok jednak objektívnymi znakmi rozsudku (§ 238 O.s.p.) alebo uznesenia (§ 239 O.s.p.) odvolacieho súdu, jednak objektívnym zadefinovaním najzávažnejších procesných väd konania súdov nižších stupňov (§ 237 O.s.p.). Účelom takéhoto (objektívneho) vymedzenia je bezpochyby zvýšiť predvídateľnosť súdneho rozhodovania a vylúčiť alebo aspoň minimalizovať subjektívny prvok pri posudzovaní prípustnosti dovolania.

Záver súdu, že napadnuté rozhodnutie súdu nižšieho stupňa je (ne)preskúmateľné, závisí vždy nielen od toho, či a ako je toto rozhodnutie odôvodnené súdom, ktorý ho vydal,

ale aj od toho, aké všeobecné predstavy o riadnom odôvodnení rozhodnutia má (opravný) súd vyššieho stupňa a ako sa tieto jeho predstavy stotožňujú s individuálnym odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V praxi sa pri tom môže zo strany súdu vyššieho stupňa vyskytnúť rozpätie od prehnanej prísnosti (rigoróznosti) cez náležitý prístup až k neopodstatnenej zhovievavosti (benevolencii).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nemohlo byť zámerom zákonodarcu, aby riešenie tak zásadnej otázky, ktorá je z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty osobitne významná (otázky, či dovolanie prípustné je alebo nie je, a či teda výnimočne možno prelomiť právoplatnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia), bolo determinované tým, s akým stupňom prísnosti dovolací súd pristupuje k posúdeniu, či odôvodnenie napadnutého rozhodnutia dostatočne jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetľuje skutkovú a právnu podstatu veci.

1.5. I keby teda bola (prípadne) opodstatnená námietka oprávnenej, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nepresvedčivé, arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, treba mať na zreteli, že takáto námietka sa týka tzv. inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vada takej povahy je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne je však uplatniteľný len ak je dovolanie procesne prípustné. Sama tzv. iná (v § 237 O.s.p. neuvedená) vada konania prípustnosť dovolania nezakladá.

2. Z obsahu napadnutého uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd považoval prvostupňové rozhodnutie za vecne správne, preto ho potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na to, že sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením uznesenia, proti ktorému bolo podané odvolanie (§ 219 ods. 2 O.s.p.), len na doplnenie uviedol aj ďalšie dôvody. Nie je preto dôvodná námietka oprávnenej, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa rozhodol z úplne nových (odlišných) dôvodov.

Pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, nemá jeho postup znaky odňatia možnosti pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj R 56/2012).

3. Podľa názoru oprávnenej k odňatiu jej možnosti pred súdom konať došlo tým, že súdy zamietli žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, i keď pre to neboli dané procesné predpoklady.

Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval, že o prípad odňatia možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) ide tiež vtedy, keď exekučný súd v rámci postupu podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku zamietne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie napriek tomu, že pre to neboli dané procesné predpoklady; takým postupom sa totiž oprávnenému v exekučnom konaní odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 115/2008, 2 Cdo 164/2008, 3 Cdo 222/2008, 4 Cdo 142/2008, 5 Cdo 275/2008).

Zo spisu vyplýva, že v predmetnom konaní došlo (v časti vymedzenej ďalej) k dovolateľkou namietanej procesnej nesprávnosti. Pokiaľ bol postup odvolacieho súdu správny, dovolací súd dovolanie odmietol ako procesne neprípustné (viď 3.2.2.); v časti, v ktorej došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade, ale dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil (viď 3.2.1.).

3.1. Exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c/ a d/. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. Tým, prirodzene, nie je dotknutá otázka prípadne neskôr nastolenej potreby dôsledného skúmania alebo verifikácie pravdivosti tvrdení oprávneného (napríklad pri posudzovaní opodstatnenosti prípadných námietok povinného proti exekúcii alebo pri posudzovaní dôvodov pre zastavenie exekúcie). Aj pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie tvrdí, že „došlo k predčasnej splatnosti úveru“ alebo „k strate výhody jednotlivých splátok“, exekučný súd pri postupe podľa § 44 Exekučného poriadku vychádza z tvrdení oprávneného.

V zmysle § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku možno vykonať exekúciu aj na podklade notárskych zápisníc, ktoré obsahujú právny záväzok a v ktorých je vyznačená oprávnená osoba a povinná osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ak povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila. Pod oprávnenou osobou treba rozumieť fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá má právo domáhať sa núteného výkonu exekučného titulu; povinnou osobou je ten, kto je povinný tento výkon strpieť. Právnym dôvodom je právna skutočnosť zakladajúca vzťah medzi oprávneným a povinným. Predmetom plnenia sa rozumie obsah a rozsah plnenia (t.j. aké plnenie a v akom množstve sa má poskytnúť). Čas plnenia určuje, do kedy sa povinný zaviazal poskytnúť plnenie oprávnenému; notárska zápisnica uvedená v predmetnom ustanovení sa stáva formálne vykonateľnou uplynutím času plnenia. Osobitne významnou náležitosťou notárskej zápisnice ako exekučného titulu je súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou – týmto prejavom jej vôle sa završuje vznik exekučného titulu. V dôsledku súhlasu povinnej osoby, ktorý je vzhľadom na svoj cieľ a účel procesnej povahy, sa z notárskej zápisnice stáva exekučný titul, ktorému zákon – pre účely exekučného konania – priznáva rovnaké právne účinky aké priznáva vykonateľnému rozhodnutiu súdu.

Tak, ako exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom a nemôže naprávať prípadné chyby alebo nedostatky exekučného titulu (porovnaj tiež R 47/2012), nemôže ani preskúmavať právny vzťah účastníkov založený prejavmi vôle urobenými vo forme notárskej zápisnice, lebo by to bolo nad rámec preskúmavania formálnej a materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu (vid' tiež

IV. ÚS 20/06 a I. ÚS 120/2012). Exekučný súd pri posudzovaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa nezaobera tým, či notárska zápisnica zodpovedá skutočným hmotnoprávnym vzťahom medzi účastníkmi.

Notárska zápisnica uvedená v § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku je síce verejná listina (viď § 3 ods. 4 Notárskeho poriadku), nemá však pre účastníkov účinky právoplatnosti a záväznosti, ktoré má napríklad rozhodnutie súdu v občianskom súdnom konaní (porovnaj § 159 O.s.p.). Takáto notárska zápisnica nie je samostatným zaväzovacím dôvodom a ani sa ňou nezakladá domnienka existencie dlhu v čase jej spísania. Skutočnosť, že dôvodom spísania notárskej zápisnice uvedenej v § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku je dosiahnutie toho, aby na jej podklade bolo možné v exekučnom konaní vynútiť splnenie záväzku vyplývajúceho z nejakého právneho úkonu, nemení nič na tom, že právnym dôvodom vzniku tohto záväzku je tento právny úkon, nie notárska zápisnica. Ak notárska zápisnica obsahuje vyhlásenie povinnej osoby v zmysle uvedeného ustanovenia Exekučného poriadku, je exekučným titulom, i keď záväzok povinnej osoby v čase spísania notárskej zápisnice neexistoval (nevznikol alebo zanikol). Pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je – rovnako ako v prípade iných exekučných titulom – podstatné, či obsahuje všetky náležitosti stanovené pre jej vykonateľnosť. Samozrejme, vymáhanie plnenia, na ktoré oprávnený nemá nárok, treba považovať za neprípustné. Pokiaľ teda poverený súdny exekútor vedie exekúciu na základe notárskej zápisnice, i keď oprávnený nemá na vymáhané plnenie podľa hmotného práva nárok, je tým daný dôvod na zastavenie exekúcie.

Na druhej strane sama skutočnosť, že oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označil za exekučný titul notársku zápisnicu, neznamená, že by exekučný súd – už pri postupe podľa § 44 Exekučného poriadku – nebol oprávnený (a povinný) skúmať, či na jej podklade možno vykonať exekúciu (porovnaj obdobne R 58/1997).

V prípade notárskej zápisnice formálna stránka jej vykonateľnosti spočíva v dodržaní formy notárskej zápisnice upravenej v § 47 Notárskeho poriadku. Materiálna stránka je predpísaná v ustanovení § 41 ods. 2 Exekučného poriadku. Notárska zápisnica, ktorá nemá tieto náležitosti, nie je spôsobilá byť vykonateľným exekučným titulom.

Najvyšší súd nesúhlasí so záverom súdov nižších stupňov, že označená notárska zápisnica je v celom rozsahu materiálne nevykonateľná.

3.2. Označená notárska zápisnica (č.l. 4 až 12 spisu) obsahuje primeranú identifikáciu oprávneného aj povinného subjektu, právny záväzok, právny dôvod a právny záväzok a sčasti (viď ďalej) aj predmet a čas plnenia; povinná osoba v označenej notárskej zápisnici súhlasila s jej vykonateľnosťou. K označenej notárskej zápisnici boli trvalým spôsobom (§ 44 ods. 3 Notárskeho poriadku) pripojené zmluvy (o splátkovom úvere a o ručení), ktoré sa tak stali súčasťou označenej notárskej zápisnice.

3.2.1. Z bodu 2/ písm. a) označenej notárskej zápisnice vyplýva, že povinný sa zaviazal „vrátiť oprávnenej osobe poskytnutý splátkový úver vo výške 9 912 000 Sk najneskôr do 20. júla 2015 postupnými rovnomernými mesačnými kapitálovými splátkami vo výške 118 000 Sk, pričom prvá splátka istiny splátkového úveru je splatná 20. augusta 2008“. V tomto smere označená notárska zápisnica vymedzuje presný rozsah a obsah plnenia povinného.

Postup odvolacieho súdu, v rámci ktorého pri aplikácii ustanovenia § 44 Exekučného poriadku v rozpore s obsahom spisu konštatoval nepreskúmateľnosť označenej notárskej zápisnice v časti týkajúcej sa istiny, je procesne chybný a zakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

3.2.2. V tom istom ustanovení notárskej zápisnice sa ďalej uvádza, že oprávnenej sa popri istine zaplatí úrok „vo výške 1-mesačný BRIBOR + 1,85% p. a. alebo 3,5% p. a. v prípade neplnenia podmienky, že dlžník bude realizovať kreditný tok finančných prostriedkov na účtoch vedených u oprávnenej osoby v dohodnutej výške 100% obrátov v zmysle Zmluvy o splátkovom úvere č. 151 661. Úroky sú splatné vždy k ultimu príslušného kalendárneho mesiaca a ku dňu konečnej splatnosti splátkového úveru.“

Skutočnosť, že výška úroku bola v označenej notárskej zápisnici naviazaná na pohyblivú veličinu BRIBOR (Bratislava Interbank Offered rate), treba v preskúmvanej veci považovať za osobitne významnú. BRIBOR bola úroková sadzba, za ktorú si banky medzi sebou požičiavali slovenské koruny. Zmeny tejto sadzby ovplyvňovali úrokové sadzby,

za ktoré banky požičiavali finančné prostriedky svojim klientom. BRIBOR sa stanovoval každý pracovný deň o 11.00 hodine v Bratislave.

Ak má byť exekučný titul v celom rozsahu vykonateľný, musí v ňom byť dostatočne určitým spôsobom vymedzená nie len istina, ale tiež výška úroku alebo úroku z omeškania. Výška úroku (sadzba z istiny) môže byť stanovená pevnou čiastkou alebo určená spôsobom umožňujúcim výšku úroku nepochybne zistiť (vypočítať). Výška úroku musí byť stanovená už pri spísaní notárskej zápisnice tak, že je zistiteľná na základe údajov uvedených v notárskej zápisnici alebo vyplývajúcich zo všeobecne záväzného právneho predpisu. V preskúmvanej veci sa oprávnená zaviazala zaplatiť úrok závislý od takej premenlivej veličiny, ktorá bola vopred nezistiteľná; nebola určená v označenej notárskej zápisnici a ani nevyplývala zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

Najvyšší súd preto uzatvára, že označená notárska zápisnica nie je – v rozsahu príslušenstva vymedzeného za použitia premenlivej veličiny (BRIBOR) – materiálne vykonateľná.

Pokiaľ súd prvého stupňa v tejto časti nevyhovел žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a odvolací súd jeho rozhodnutie (v tejto časti) potvrdil, nebola oprávnenej odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

4. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil, pokiaľ odvolací súd – v časti týkajúcej sa istiny – potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd zároveň zrušil výrok uznesenia odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Z dôvodu uvedeného v bode 3.2.2. najvyšší súd dovolanie vo zvyšnej časti (týkajúcej sa príslušenstva) odmietol ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

5. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní,

záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková